

1993-06-21

231-38/89

Förordnande om naturreservat för Alsberget, Vilhelmina och
Lycksele kommuner

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Alsberget
Kommun	Vilhelmina, Lycksele
Läge	10 km V Vinliden
Karta	22H Järvsjö 4-5 g-h
Areal	2100 ha
Därav landareal	2070 ha

Länsstyrelsens beslut om naturreservat

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:-822) att Alsberget skall vara naturreservat. Områdets avgränsning framgår av bifogade karta. Det skall i detalj ha de gränser som fastställs vid fastighetsbildningen för området.

Naturreservatsbestämmelser

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fasthet (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller utföra till - eller påbyggnad
- 2 anlägga väg, parkeringsplats, led, bro eller spång
- 3 dra fram luft- eller markledning
- 4 anordna upplag
- 5 bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, jord eller torv
- 6 borra, spränga, gräva, schakta, fylla ut eller tippa
- 7 fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 8 dika dämna eller reglera vatten
- 9 skogs- eller myrgödsla

1992-11-25

- 10 jaga annat än älg
- 11 plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
- 12 på barmark i terräng framföra motordrivet fordon
- 13 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- 14 sprida ut kalk

Utan hinder av dessa bestämmelser får de anläggningar som finns på Alsbergets toppplatå för televerket, försvaret och Mo och Domsjö samt väg och el- och teleledningar för att försörja dessa anläggningar användas enligt gällande tidigare tecknade avtal om markupplåtelser.

Bestämmelsen under punkt 10 skall gälla först då nuvarande avtal och upplåtelser upphör att gälla.

Föreskrifter om skyldighet att tåla intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

- 1 utmärkning och information om reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelsbo, lya eller gryt än 100 meter
- 2 i terrängen framföra motordrivet fordon
- 3 anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- 4 tälta mer än två dygn på samma plats
- 5 göra upp eld
- 6 göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällin inräknade
- 7 gräva upp eller plocka levande eller döda växter

Postadress	Besöksadress	Postgiro	Telefon	Telefax
901 86 Umeå	Storg 71 B	3 51 94-0	090-10 70 00	090-10 73 41

1992-11-25

8 plocka eller insamla mossor, lavar eller insekter

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med värden och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med urskog skall bevaras. Skogarna i hela reservatet har karaktär av brandrefugier. Om skogsbrand skulle uppstå skall den därför släckas på för reservatet skonsammast möjliga sätt.

Inom ramen för detta mål får det i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning. De förvaltningsinsatser reservatet kräver är i huvudsak utmärkning, information och tillsyn.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade skötselplan

Beskrivning av Alsberget

Alsberget är ett av de mest framträdande skogsbergen på Stöttingfjället, som bergkullslätten mellan Lycksele och Vilhelmina brukar kallas. Höjden på de isolerade skogsberg som reser sig över ett flackt landskap med granskog och myr är oftast över 600 möh. Alsberget 712 möh är det högsta och mest iögonfallande av dessa friliggande skogsberg. Bergets topplatå har en särpräglad skog av låg björkskog med grupper av låga av dimfrost och snö toppbrutna rotgrova granar. På Stöttingfjället bl.a. Alsberget finns de ostligaste förekomsterna av skog som påminner om fjällbjörkskog.

På topplatån finns en liten förekomst av klynnetåg en ren fjällväxt.

Mot söder och nordost stupar berget brant. På sydsidan finns i några översilade stråk särskilt ståtlig granskog med en stor mängd kullfallna stammar.

Nordost om själva berget ligger ett svagt sluttande område med myrar, sumpgranskog och rena granskogar. Det genomkorsas av hela serier av mindre myrar. Enstaka tallar finns men endast på myrarna. Skogen är urskogsartad och har karaktär av brandrefugie.

Inom den tidigare kronoparken Alpliden går det inte att spåra några som helst ingrepp i skogen med undantag av ett mindre

Postadress	Besöksadress	Postgiro	Telefon	Telefax
901 86 Umeå	Storg 71 B	3 51 94-0	090-10 70 00	090-10 73 41

1992-11-25

hygge i det norra hörnet. Det togs upp under 1950-talet. Det är därför till större delen en av de mest genuina urskogar som finns i södra Lappland.

Reservatet ger också unika möjligheter att studera hur av skogsbruk opåverkad skog förändras med stigande höjd från 430 m till 700 m.

Bland ovanligare växter i reservatet kan särskilt nämnas lapp-ranunkel och odonvide.

Alsbergets behov av skydd och vård

Alsberget är med sitt granskogs- och myrlandskap en representativ och i vissa avseenden särpräglad del av Stöttingfjället, som är ett av landets mest granskogsdominerade landskap. Skogens struktur på Alsbergets topplatå torde vara i det närmaste unik. De betydande arealer med granskog som finns inom reservatet är delvis helt ostörda av varje typ av ingrepp.

Naturlandskapet i reservatet med ett skogsberg, urskogsartad skog, sumpskog och myr är en rest av det före skogsbrukets införande vanliga landskapet inom Stöttingfjället. Det har högsta naturvärde.

Delar av Stöttingfjället varav Alsberget är en av de mest framträdande är av riksintresse för naturvården. Den urskogsartade skogen på Alsberget har i en riksomfattande inventering av urskogartade skogar placerats i högsta värdeklass.

Det principiella målet för ett urskogsreservat är att bevara urskogens ekosystem i orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processerna löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl växter som djur. Med naturliga processer avses både de långsamma förändringar som sker i vegetationen och mer eller mindre regelbundet omdanande processer som stormfällning och utslagning av vegetationen genom extrema klimatförhållanden.

Syftet med Alsbergets naturreservat är således att för framtiden bevara ett av de få skogsbergen på Stöttingfjället som ännu är klädda med urskogsartad skog opåverkat av skogsbruk.

Bakgrund och ärendets handläggning

Stöttingfjället uppmärksammades första gången av professor Rutger Sernander i Uppsala som hade besökt området 1914. I en artikel 1922 i Skogsvårdsförbundets tidskrift skriver han om skogsbergen på Stöttingfjället som han kallade Arasjöfjällen. På Alsberget nämner han särskilt en grankål på bergets sydsida med högvuxen skog och marken full av kullfallna stammar. Han tycker att den borde avsättas som nationalpark.

Postadress	Besöksadress	Postgiro	Telefon	Telefax
901 86 Umeå	Storg 71 B	3 51 94-0	090-10 70 00	090-10 73 41

1992-11-25

Nationalpark för Alsberget dryftades av naturvårdsverket 1987-88 då en nationalparksplan för landet utarbetades. Den spikraka väg som löper upp till bergets toppplatå och master och en tv-länk på bergets topp bedömdes emellertid vara så störande inslag i landskapet att berget som helhet inte var den typ av opåverkat landskap som naturvårdslagen kräver för att ett område skall vara kvalificerat att bli nationalpark. Dessa anläggningar tillkom under 1950- och 1960-talen innan det fanns en statlig organisation för att bevaka naturvårdens intressen.

När den fysiska riksplaneringen påbörjades 1970 avgränsades delar av Stöttingfjället med Alsberget som riksintresse för naturvården. Därefter har diskussioner förts med Mo och Domsjö som ägde stora delar av området och haft själva toppplatån och branterna som internreservat samt domänverket om skydd som naturreservat för hela det nu avgränsade området. Övre halvan av kronoparken Alpliden har sedan 1938 varit avsatt som domänreservat medan resten var oskyddad.

Mo och Domsjös del av Alsberget har förvärvats för naturvårdsändamål och kronoparken Alpliden överförs i samband med att domänverket nu blivit ett statligt bolag till naturvårdsfonden.

Den ideella naturvården och enskilda personer har också föreslagit att Alsberget skulle bli naturreservat.

Statens naturvårdsverk, Vilhelmina och Lycksele kommuner samt Domän har yttrat sig över förslaget. Naturvårdsverket anser att Alsberget är ett så stort område att skyddet också bör innefatta urskogsgynnade jaktbara arter. En regel har därför införts om förbud mot jakt på annat än älg. Den skall emellertid träda i kraft först då nuvarande avtal och jaktupplåtelser upphör att gälla.

Vilhelmina kommun motsätter sig regler som försvårar befintlig användning eller förbättring av anläggningarna på Alsbergets toppplatå för tele- och radiokommunikation. Ett särskilt undantag från reglerna finns för dessa anläggningar.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.

Hur detta beslut kan överklagas till miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga.

Görel Bohlin

Per Erik Persson

Postadress	Besöksadress	Postgiro	Telefon	Telefax
901 86 Umeå	Storg 71 3	3 51 94-0	090-10 70 00	090-10 73 41

1992-11-25

Bilaga

karta
Hur man överklagar

Kopia till

Lycksele kommun
Vilhelmina kommun
Statens naturvårdsverk
Plan- och bostadsverket
Vägförvaltningen
Fastighetsregistermyndigheten
Fastighetsbildningsmyndigheten
Domän AB Falun
Domän, Lycksele förvaltning
Skogsvårdsstyrelsen
Naturvårdsregistret
Televerket, Radio
FE
ME
PEP

1992-11-25

Skötselplan för Alsbergets naturreservat

Regler för skötseln av området

Skog

Den urskogsartade skogen är huvudskälet till att naturreservatet bildas. Skogen skall därför liksom tidigare utvecklas fritt utan några som helst ingrepp.

Under mycket lång tid har den utvecklats utan inverkan av skogsbränder och har därför karaktär av brandrefugie. Om skogsbrand skulle uppstå bör den därför släckas snarast möjligt under former som innebär minsta möjliga intrång i reservatet.

Friluftsanordningar

En kort stigslinga anläggs uppe på Alsbergets toppplatå. Den skall läggas så att några ingrepp inte behöver göras i de grupper av gran som finns i området. Stigens sträckning finns översiktligt redovisad på bifogad karta.

Utmärkning

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard och statens naturvårdsverks anvisningar.

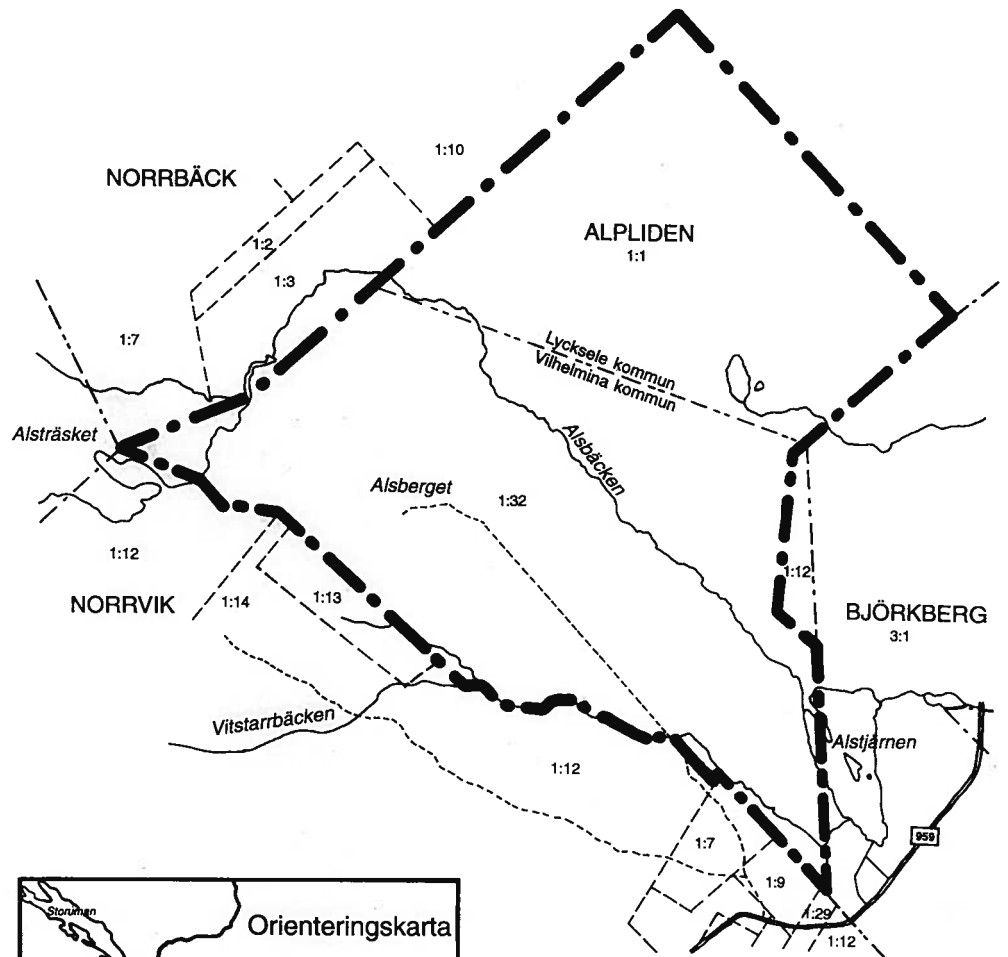
Informationstavlor

En huvudinformationstavla skall sättas upp vid parkeringsplatsen uppe på topplatån och en mindre tavla där vägen går in i reservatet.

Övriga anordningar i reservatet

På topplatån har televerket en tv-länk med väg och ledningar upp till denna. Fortifikationsförvaltningen har vissa anordningar. Dessutom finns ytterligare några master för kommunikationsradio på topplatån. För dessa anordningar svarar respektive huvudmän.

Vid Gåstjärnen finns en mindre övernattningsstuga, som ägs av en enskild person.

Naturreservat ALSBERGET

Lycksele o Vilhelmina kommun

Beteckningar

—•— gräns för naturreservat

Tillhör länsstyrelsens beslut 1993-06-21
Dnr 231-38/89

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriet
Medgivande 94.0410

Ek 727 46

Skala

0 1000 2000 m

SKÖTSELPLAN FÖR ALSBERGETS NATURRESERVAT I LYCKSELE KOMMUN

Innehållsförteckning

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Allmän beskrivning av området
 - 2.3 Natura 2000
- 3. Skötsel av naturtyper**
 - 3.1 Barrskog
 - 3.3 Låglänt fjällbjörkskog
 - 3.4 Våtmarker och vatten
- 4. Friluftsliv**
 - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Sammanställning av åtgärder**
- 9. Tillsyn och uppföljning**

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet och skötseln av naturreservatet är att vårda och bevara områdets unika lågfjällsmiljö, en stor sammanhängande mosaik av granurskog, myr och lågfjäll.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

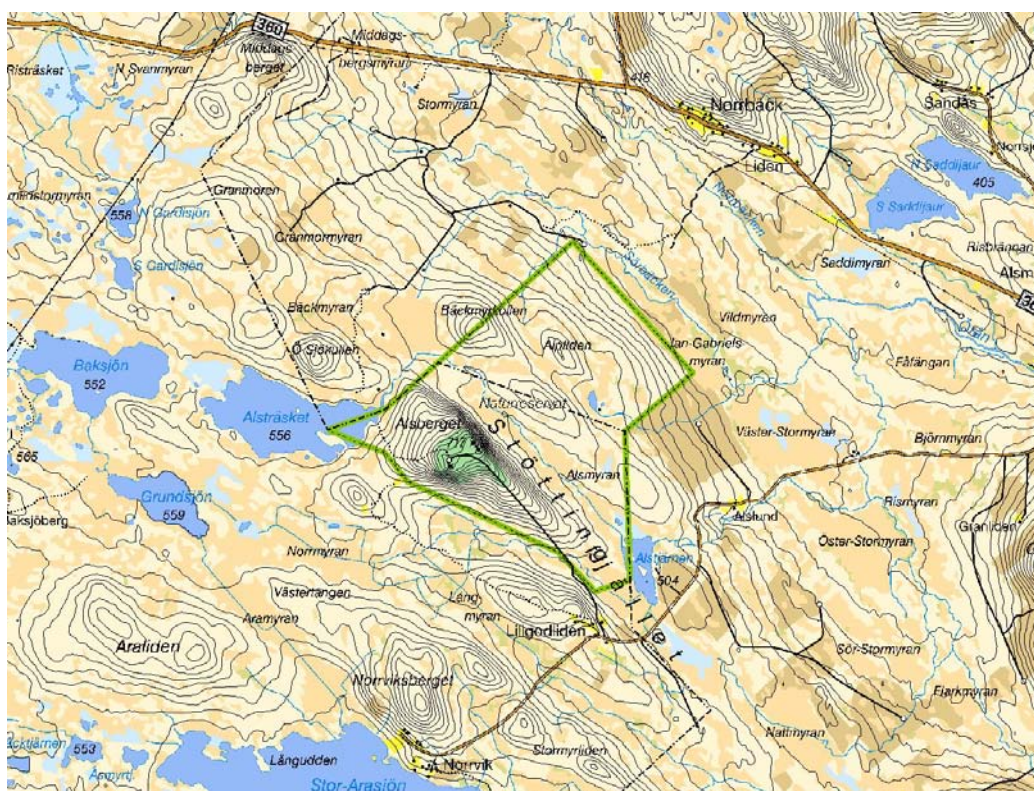
Namn	Alsberget
Skydd	Naturreservat – 2402060
Kommun	Lycksele
Läge	10 km väster om Vinliden, kartblad 22H 4-5 g-h, naturgeografisk region 33h, koordinat 1586600 / 7175200
Gräns	Se bilaga 1
Ägarkategori	Naturvårdsfonden
Totalareal	1639.7 ha
Skyddad produktiv skog	1205 ha
- vatten	27 ha
- myr	371 ha
Granskog	947 ha
Tallskog	17 ha
Barrblandskog	18 ha
Lövblandad barrskog (gran / glasbjörk)	108 ha
Lövskog (fjällbjörkskog)	100 ha
Bergimpediment	36 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Naturreservatet Alsberget är beläget på den mycket långa lågfjällsutlöparen Stöttingfjället, som med början från Marsfjällen sträcker sig i östlig riktning ca 15 mil in i landet. Skogarna i detta område uppmärksammades för första gången 1914 och 1922 hade man i tanke att området skulle bli nationalpark. Dessa tankar förverkligades dock inte och en mindre del av skogen avsattes istället 1938 som domänreservat. Alsberget är med sitt granskogs- och myrlandskap en representativ och i vissa avseenden särpräglad del av Stöttingfjället, som är ett av landets mest granskogsdominerade landskap. Höjden över havet varierar från 570 meter vid de flackare delarna till en bit över 700 meter på toppen av Alsberget. Ifrån denna punkt har man en fin utsikt över de enorma vidderna av skog och myr som finns på Stöttingfjället.

Alsbergets topp ligger ovan barrträdsgränsen och här växer den östligaste belägna fjällbjörkskogen för länet. Grupper av korta vridna granar kämpar här hårt mot det bistra klimatet och de få som lyckats etablera sig klarar endast av att föröka sig genom vegetativa skott. Uppe på berget växer även kärlväxten klynnetåg, vilken normalt förekommer i rena fjällmiljöer. Mot söder och nordost stupar berget brant. På den södra sidan finns ett flertal rikare dråg och här är skogen mer produktiv och tillgången på död ved mycket god. Den norra sidan av berget består av en mycket varierad myr- skogsmosaik med ömsom frisk granskog, sumpskog, skogstjärnar och en stor variation av våtmarkstyper. Tall förekommer nästan enbart i anslutning till våtmarkerna och många är kraftigt tjäderbetade. Inom det ursprungliga mindre

domänreservatet, Alpliden, saknas spår ifrån skogsbruk och skogen är genomgående urskogsartad och mycket imponerande. Hela den norra delen av reservatet är av brandrefugial typ, dvs att området brunnit mycket sällan och saknar synliga spår från skogsbrand. Området har med stor sannolikhet brunnit någon gång i tiden men den 250-400 åriga granskog som idag präglar området uppvisar inga visuella spår och hyser mycket höga naturvärden kopplade till livsmiljöer och arter som ej gynnas av skogsbrand. Mycket få reservat i inlandet saknar spår ifrån skogsbruk, och med tanke till detta är Alplidens skogar mycket unika. Någon mer omfattande artinventering har inte gjorts, men med tanke till reservatets karaktär hyser området med stor säkerhet en mängd rödlistade arter. Arter som finns dokumenterade är ostticka, lappticka, rynkskinn, gränsticka, rosenticka, liten sotlav och liten hornfliksmossa.

Figur 1. Översiktskarta för Alsbergets naturreservat.

2.3 Natura 2000

Naturreservatet Alsberget ingår i nätverket Natura 2000 (Natura 2000-id SE0810051), den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen och som senare kommer att genomföras tar även hänsyn till bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000.

3. Skötsel av naturtyper

Under denna rubrik beskrivs uppsatta kvalitetsmål och de skötselåtgärder som kommer att utföras inom olika delar av reservatet.

3.1 Barrskog

Innefattar all barrskog inom reservatet.

Kvalitetsmål

- Arealen av natur- och urskogsartad barrskog ska vara minst 1126 hektar.
- Andelen död ved ska öka för att på sikt uppgå till minst 30 %.
- För att en skoglig kontinuitet ska kunna säkerställas ska det finnas en naturlig dimensionsspridning i beståndet, från grova (gamla) träd ner till klena (yngre) träd.
- Minst tre rödlistade arter, och/eller signalarter, knutna till gran ska kunna hittas.

Åtgärder

Skogen i området ska utvecklas fritt. Om skötsel krävs för bevarandet av enskilda, mycket utsatta arter, kan åtgärder komma ifråga.

3.3 Låglänt fjällbjörkskog

Innefattar all skog inom reservatet som på grund av hög höjd i huvudsak domineras av björk.

Kvalitetsmål

- Arealen av natur- och urskogsartad låglänt fjällbjörkskog ska vara minst 100 hektar.
- Andelen död ved ska öka för att på sikt uppgå till minst 15 %.
- Minst tre arter som är typiska för denna naturtyp ska kunna hittas.

Åtgärder

Skogen i området ska utvecklas fritt. Om skötsel krävs för bevarandet av enskilda, mycket utsatta arter, kan åtgärder komma ifråga.

3.4 Våtmarker och vatten

Innefattar samtliga våtmarker, skogssjöar och deras naturliga tillrinningsområden inom reservatet.

Kvalitetsmål

- Arealen av våtmark ska vara minst 398 hektar.
- Våtmarkernas hydrologi ska vara opåverkad.
- Våtmarkernas växtsamhällen ska vara opåverkade.
- Minst 5 karaktäristiska arter för våtmarkerna, respektive vattenmiljöerna, ska kunna hittas.
- Skogssjöarna/-tjarnarnas vattenkemi ska vara opåverkad.
- Främmande arter får ej förekomma.
- Lappranunkel ska finnas i livskraftiga bestånd

Åtgärder

Våtmarkerna ska få utvecklas fritt.

4. Friluftsliv

Naturreservatet Alsberget har idag inte något större antal besökare och detta troligen på grund av det långa avståndet från större vägar och orter. Reservatet kommer med hänsyn till detta förmodligen inte heller att bli ett mycket populärt besöksmål. Alsberget är ett mycket fint och

unikt vildmarksområde och det är därför viktigt att området även fortsättningsvis behåller denna prägel. Anordningar som tillförs reservatet ska därför vara enkla. Informationen om området, som te x skyltar, foldrar, kartor mm., ska vara lättillgänglig och god.

4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Informationsskyltar i A3-format finns uppsatta på topplatån av Alsberget.

Kvalitetsmål

- Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar.
- Informationsskyltar i minst A2-storlek ska finnas uppsatta på strategiska platser inom reservatet.
- Information i form av broschyrer, skyltar kartor mm ska vara lätt att tillgå för den som vill besöka området.

Åtgärder

- En ny reservatsskylt i minst A2-format ska tas fram och sättas upp. Skyltarna ska sedan bytas ut efter behov (se bilaga 2).
- Reservatet ska ha en broschyr och kartor (dragkartor) ska finnas tillgängliga vid entrén till reservatet, alternativt finnas tillgängliga att skriva ut från länsstyrelsens hemsida.

5. Övriga anläggningar

På Alsberget finns ett antal radiomaster uppsatta. Vid Gåstjärnen, i reservatets östra del, finns även privatägd gammal skogskoja. Länsstyrelsen ansvarar ej för dessa anläggningar.

6. Nyttjanderätter

Småviltsjakt är förbjudet inom reservatet, endast älg får jagas. Syftet med detta är att reservatet i forskningssammanhang ska kunna utgöra ett referensområde vid studier av jaktens inverkan på småviltstammen. Jakten bedrivs i övrigt enligt gällande jaktlagstiftning. Förnyelse eller utökning av jakträttsupplåtelse ska godkännas av länsstyrelsen.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna ska ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av åtgärder och kostnader

Åtgärd	Tidpunkt
Ta fram en ny reservatsskylt	2006-2008
Ta fram dragkartor till området	2008-2010
Ta fram en ny folder till reservatet	2008-2015

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 – har tagits fram. Denna ska användas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Peter Näslund

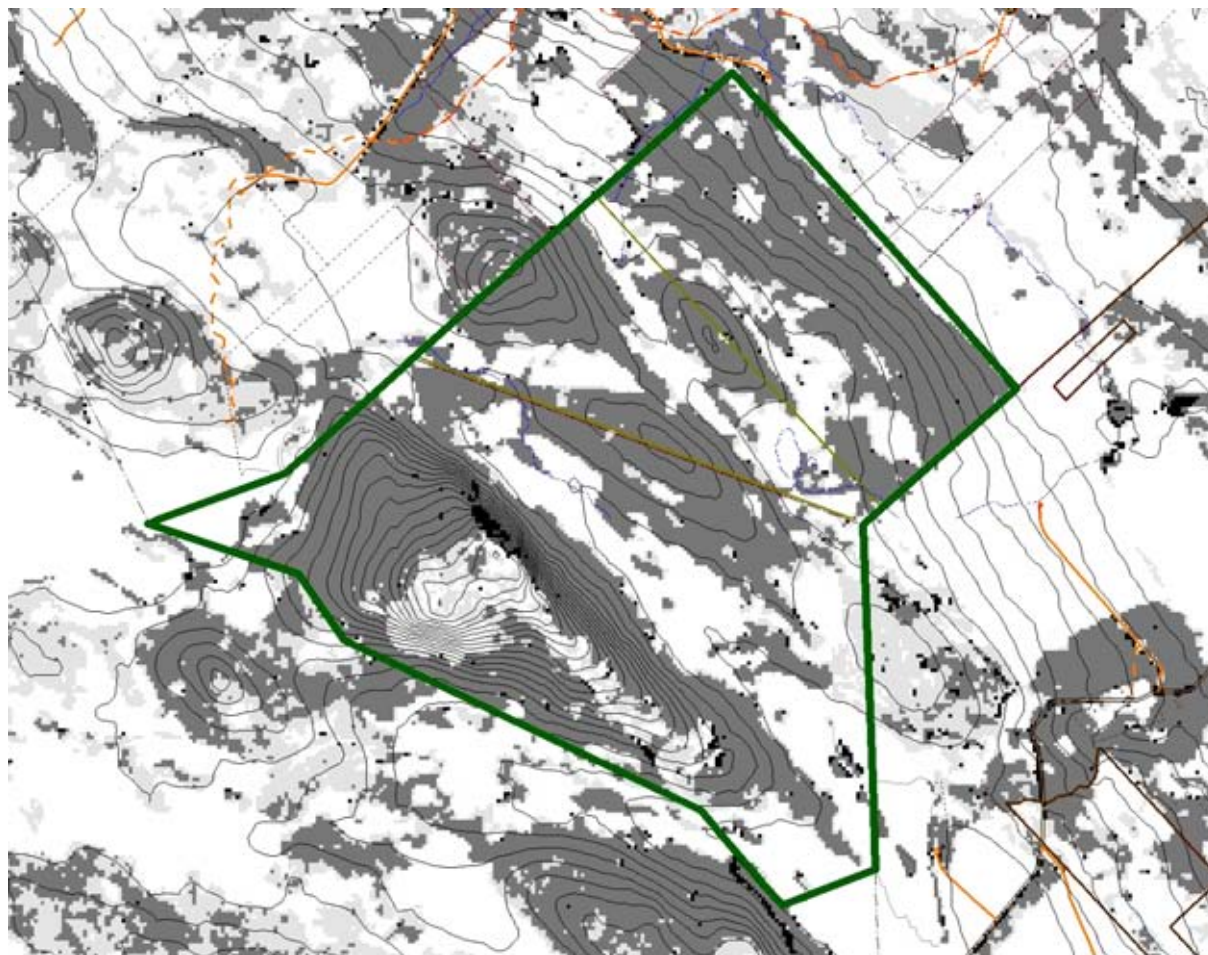
Bilagor:

1. Skogstyper enligt KNAS - kartering
2. Anläggningar och information för friluftsliv

Sändlista

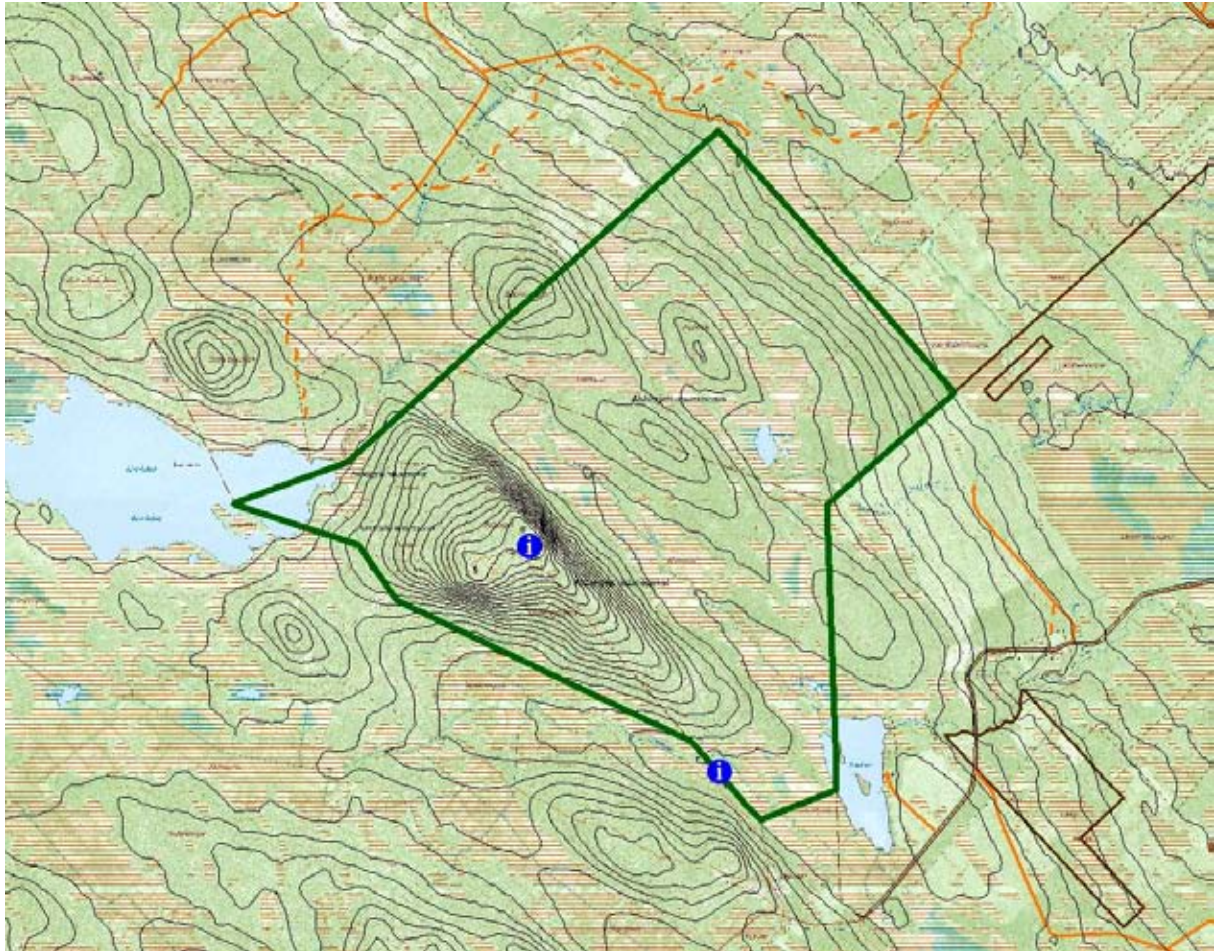
Riksatikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Naturvårdsverket, Naturresursenheten, Blekhölmsterassen 36, 106 48 Stockholm
Lycksele kommun, Bygg- och Miljöförvaltningen, 921 81 Lycksele
Naturvårdsregistret, Peter N

SKOGSTYPER ENLIGT KNAS - KARTERING

SKOGSTYP	FÄRG
Granskog	Mörkgrå
Tallskog	Svart
Lövrik barrskog	Ljusgrå
Öppen mark, vatten, impediment	Vit

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Karta med informationsplatserna utmarkerade.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-38/89